

Iacobi Rabus theologi Bavarici, &c. Ad Ioannis Sturmii, rectoris Argentoratensis Antipappos, amica syze?te?sis.

<https://hdl.handle.net/1874/424759>

7

rec

IACOBI RABVS

THEOLOGI BAVARI-

CI, &c. AD IOANNIS STVR-

MII, RECTORIS ARGENTORA-

rensis Antipappos, amica

αυστηροσ. διμνησθη

IN FORMVLAM CON-

CORDIÆ IACOBI ANDREÆ

SCHMIDELINI, TABINGENSIS PRÆ-

positi, quam Sturmius impugnat,

αυτωνυμ. &c.

Aut fabrum forceps, aut ars indocta sefellit,

εργαλειω voluit cudere, sefit εεip.

INGOLSTADII,

EX OFFICINA WEIS.

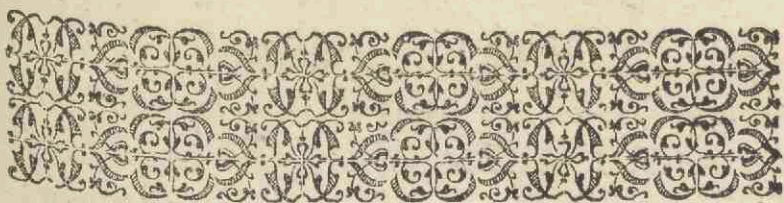
SENHORNIANA APVD

WOLFGANGVM

EDERV.M.

ANNO

cl. lo. xxc.

NOBILI AC
CLARISSIMO VI-
RO, DOMINO SEVVALDO

MÜLLER IN ZWEIRADEN, ILLUSTRIS-
SIMI BAVARIAE DUCIS WILHELMI CURI-
CYLARIO, &c. Domino amico obseruando,

IACOBVS RABVS Doctor.

Theologus

S.

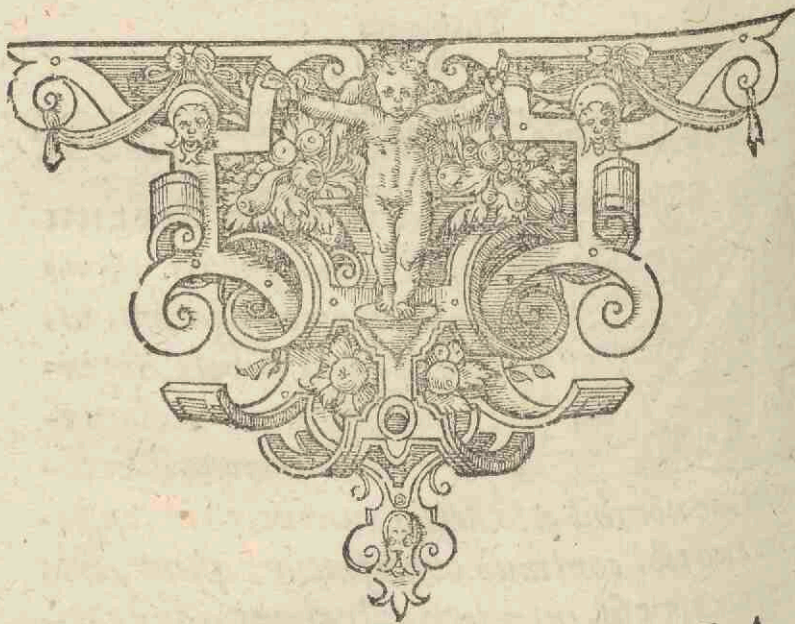

ITTO AD TE AD STVRMII
nostri *Antipappos* ^{cuſum}
meam typis euulgatam, ut,
que de nouis Schola Argen-
tinensis rixis in Aula nu-
per copioso sermone discussi-
mus, ac nonnihil etiã deplorauimus, ea in conspe-
ctu tuo tibi continuo obuersentur, quem Aula
negotia, ut fit, interdum distrahunt, ac à cogi-

A 2 tatione

Epistola dedicatoria.

tatione studiorum *ἡδὲ τὰ μακάριον* *sapiculae* con-
uertunt. *Tua est* *δυσίμοις* *mea*, & sub umbra &
felicibus auspicijs nominis tui in lucem prodit:
Itaq; magnopere abs te peto, ut accipias, & ad
aequitatem iudicij tui, aduersariorum interpre-
tationes componas: qui si quem impetum fe-
cerint, tua fretus autoritate, facile pau-
corum dierum sermonibus, quicquid id fuerit,
depellam. Vale. Ex Musaeo meo Aciliano,
Calend. Septemb. 1580.

IACOBVS RABVS

THEOLOGVS BAVARICVS, &c.

IO ANNI STVRMIO, RECTORI

ARGENTORATENSI.

S.

VIDI, IOAN. STVRMI, ANTIPAPPOS
tuos, ac diligenter legi quæ aduersus τὸς ἄλλους
istum tuum ὄλωσ' ἐξισικόμ. effudisti: ac quamuis
ego in hac sacra messe mea, quam propitio
DEI Numine, copiosam nactus sum, ingenti
variarum occupationum Ecclesiasticarum, concionum,
scriptionumq; publicarum mole oppressus sim: non potui
tamen, vel in medijs hisce laboribus meis, tui, vel etiam
Scholæ tuæ (tuam enim meritò appello) obliuisci, in qua
puer viginti propemodum ab hinc annis, prima institutio-
nis meæ literariæ, ac si qua in me est, eruditionis ornamen-
ta, sub diuersis nouem Classium præceptoribus non absque
fructu sum consecutus. Itaque memoriam Scholæ istius li-
benter conferuo, eamq; , vt de vrbe vestra, quæ me tamen
primò nascentem excepit, nihil dicam, studiosè colo, quòd
ingenioli mei culturam, quantulacunque est, ipsi aliqua ex
parte debeo: & nonnullos adhuc quidem in conspectu tuo
versari existimo, qui præclaram de ea, ac te etiam ipso, existi-
mationē meam, quam coràm multis Illustribus viris, apud
nos primùm, deinde in Italia, in Aulis ac Academijs passim,
& sapè, & alacriter verbis disertè expressi, testari, si velint,
possunt.

D E S T V R M I I

Constitui autem in huiusce memoriae significationem, de ipsis illis Antipappis tuis, paucula hinc apud te in medium afferre: in quo genere descriptionis, etsi me impari tibi esse sentiam (vi enim & orationis impetu facile me vincis) tamen bonitate causae confusus, tentabo aliquid, ac ad hanc tecum colloquendi operam, non nihil studij curaque meae conuertam. Dimicatis, tu, inquam, ac I. Pappus, ex eadem schola, eademque Cathedra, veluti Cadmei fratres inter vos, accertatis publice, de subscriptione, ni fallor, eius Concordiae, quam cum Schmidelinus Tübingensis magno, ut fatetur, labore haecenus fabricauit, tum ceu Idolum quoddam Delphicum in vniuersum omnibus adorandum proposuit: dumque is in ea, exterarum, Gallicae videlicet, Anglicae, Flandricae, Brabanticae, & aliarum quorundam dissidentium Ecclesiarum condemnationem superciliosè postulat, approbationem suae Concordiae efflagitat: repugnans tu, ac condemnationem hanc intempestiuè petias, qua in re quam tu caute agas, postea dicemus.

Non fert iuuenilis Pappi feruor, hanc tuam maturitatem, sed ut Schmidelini causam defendat, in lucem mox profert, ac ad disputandum proponit, nescio quas mixtas *δέσσεις*, seditiosas certe eas, quibus canos tuos, tuamque ac tuorum prudentiam contumeliosè proscindit, in odium apud plerosque suae professionis homines adducit, ac veluti ex Trypode sententiam sanguine scriptam, aduersus te pronuntiat, quam tu quidem censura tua conatus es depellere, neque tamen effecisti poenitus, quo minus & virulento quodam Epitomate, te tuamque animi morumque *ἐπιτόμιον* de nouo inuaderet.

Non dubito, quemadmodum Formulæ Fabri, hæc discipuli aduersus Præceptorem, non dico *παρρησία* (quemadmodum is quidem interpretatur) sed *ὑβρις τῶ κωμάζοντι*, vehementer

A N T I P A P I S

hementer grata est, sic in senatu vestro vicissim multos esse præstantes viros, qui in Pappo velleuitatem hanc detestentur, vel responsum ad Censuram tuam desiderent grauius ac prudentius.

Sed quid facias, obsecro Sturmi, ἀπειροῖς istis Pappaphagis, leuiusculæ huic lanugini helxines herbæ, floccis, in quæ volantibus ac diffluentibus in aëre, qui nimirum rerum vsu destituti, ad dictamen, non iam dico recte rationis, à qua longissimè absunt, sed vel proiectissimæ libidinis suæ, quam affectant, omnia perturbant, miscent, confundunt, vt ad Homeri illud natos quasi esse dicas: Ἄπει δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἠὲ θούρα. Ἔδῃ γὰρ πλὴν κώπῳ ἐλάσσινι μαθόντα: quod iuuenilium cogitationum impetu præcipitatus Pappus, non intellexit: quantumuis de charitatis & πατρῴου suæ officio mirificè grariendo gloriatur.

Mirus sanè factus est ac tumor huius hominis, odiosa omnino præsumptio: qui cùm flagret immodico sui studio, & existimationi suæ (quod solent, ferè qui statura pusilli sunt) incredibiliter indulgeat, tantum de illa sibi putat detrahi, quantum videt alios, ad certio rem rerum gerendarum, actionumq; in scholis ac Ecclesijs vestris grauitatem contendere. Hinc exaggeratio illa Tragica eorum, quæ moderate tamen abs te dicta sunt: hinc malitiosa interpretatio simpliciter expositorum: hinc detractionum atque infamationum aculei: hinc periculorum intimationes, etiam in benemeritum, cumq; Præceptorem ac Rectorem quadragenarium, tanta acerbitate susceptæ, vt quid demirari ac reprehendere in homine debeas, amentiamnè, an verò impietatem erga Præceptorem, non facillè dixeris.

Quærit alicubi Aristoteles, cur Iuuenta sit audacior, contra senecta timidior: ac causam reddit hanc, quòd illis imperitia rerum confidentiam parit, his multorum experientia

Allusio ad nomen Pappi.

rientia

D E S T R U M I

rientia malorum, cunctationem. Et præclare quidem respondit: sic enim ferè accidere videmus, vt qui ^{ἐπιπράξαι} hac carent, ardua quidem tentare nonnunquam aufint, sed aufint læpenerò, non nisi ad manifestum vitæ communis exitium. Sunt enim in rebus mortalium infinita ferè, quæ quantum habeant discriminis, difficulter, imò nullo modo intelliges, nisi facias periculum.

Bella ac speciosa res videtur inter aulicos obambulare proceres, in regijs versari negotijs, ac eò anhelant imperiti: Senes verò, quibus vsu cognita res est, ab ea infelicitate libenter abstinent, & cum sapiente dicunt.

Stet quicumq; volet potens,

Aulæ culmine lubrico.

Me dulcis saturet quies.

Obscurus posito loco

Leni perfruar otio,

Nullis nota Quiritibus,

Ætas per tacitum fluat.

Sic cùm transferint mei

Nullum cum strepitu dies,

Plebeius moriar senex.

Sic suaue videtur τὸ ἐρωτᾶν καὶ εἰσένειναι τί πρὸς τὴν φιλαλληλίαν: Sed qui nōrunt, quos aculeos figat hæc curiositas, aliter sentiunt: scilicet & brevis est, & quæque dolenda voluptas. Et sequitur mæstius gaudia summa dolor. Sunt qui bellum optant: Sed ἄπφοι solum optant. Qui miseras calamitatesq; belli experti sunt, modis omnibus fugiunt, deprecantur, propellant, rem videlicet talem, qua non est alia magis impia, vel calamitosior vel perniciosior, vel hærens tenaciùs, vel tetrior, & in totum, homine indignior, ne dicam Christiano.

Pari ratione iucundum videtur Pappo tuo rixari, alienam impetere, exteras condemnare Ecclesias, susq; deq; monere

A N T I P A P P I S.

uere omnia, adeoq; classicum canere, aduersus eos, qui ad
 charitatis Pappianæ modum euentum illum, non acce-
 dunt: ἀπίστω videlicet γλυκὺς δὲ πόλεμος: atqui verò seni tibi
 secus videtur, alieno videlicet tempore θεός τις illas esse publi-
 catas, pessundari his ipsis auctoritatem Academiae, Senatus,
 aliquorum etiam Principum existimationē: Seni, inquam,
 qui non ad τὰ παρόντα solùm; quod Pappus facit; ἀλλὰ μὲν πρὸς
 τὰ μέλλοντα, & ex Pappi instituto paulò post certò euentura,
 quod Pappus negligit, prudenter animaduertis. Felicem te,
 qui sic sentis, ac beatum tuorum Nauarchum: astutum ve-
 rò ac vulpe quauis callidiorẽ Pappum, qui repugnat, ac au-
 toritate sua, veluti altera Herculis claua profertere cogitat
 omnes, quotquot ex vobis in hanc præcocem Genij ipsius
 sententiam non discedunt. Obsecro te, mi Sturmi, si ad
 Pappi placita agendum, ac condemnandæ sunt ex Ecclesiæ,
 quas condemnare instituit: quæ mala has non inuadent? ad
 quas miseras calamitatesq; ex paulò post non extermina-
 buntur.

Qui condemnantur, iudicatum facere tenentur, vti
 nôsti: seu pœna luenda sit capite, seu pecunia, seu quouis
 modo alio: nihil enim Reip. Christianæ perniciosius, quàm
 cùm condemnati impunè abire permittuntur. Ergò si vel
 Pappus ipse cõdemnare vult, vel condemnatas à Magistratu
 capite Ecclesias externas, an non lanienæ miseras ouiculas
 obijcit, vel manifesto saltem capitis bonorumque discrimi-
 ni? Quorsum enim sententiæ ferri debent, decreta inter-
 poni, si, qui condemnati sunt, iudicatum facere non tenen-
 tur.

Huic Pappi temerariæ stultitiæ, ac stultæ admodum
 temeritati, quòd intercedis, facis pro Magistratu tuo, quòd
 debes, pro mediocritate tua, prudenter, pro hospitij iure,
 quòd Gallis tuis exulibus illis præstas, humaniter: dum cõ-
 demna-

D E S T V R M I I

demnationis potestatem à Pappo, huicq; coniunctis auferens, pericula inde mox consecutura ostendis, nec curas admodum, quod ille $\text{ἄν} \text{ῆ} \text{ τῶ} \text{ν} \text{ συμπεθενηότ} \text{ῳ}$ ineptit, quasi verò ad formam necessariò positam, alia adesse possint, quàm formam adiuncta ac intimè annexa. Si ad Scholam tuam hic Pappaphagus vel $\text{γεωμετρητ} \text{ῶ} \text{ν}$ accessisset, ad hanc amentiam nunquam, vt opinor, fuisset prolapsus: vtcunque maiori rerum vsu in cæteris caruisset. Scis Platonis illud, eruditissimus ingeniorum rerumq; obseruator præfixit: $\text{ἀγεωμετρητ} \text{ῶ} \text{ν} \text{ ἔσθ} \text{᾽} \text{ εἰς} \text{ τὴ} \text{ν} \text{ πόλιν}$ De hoc dicto disputant alij aliter: ac iudicant nonnulli, Philosophum à Schola sua tanq̃ pollutos ac pphanos arcere imperitos Geometrie, cuius tamè Elementa tunc omnibus, quotquot liberaliter instituebãtur, statim à teneris tradi solebant. Ego Platonem non de studio simpliciter locutum fuisse existimo, sed de moribus potiùs, ac actionum honestate, vsu, mensura, æquabilitate: hocq; significasse docentibus, mediocritatem in officijs omnino studio obseruandam ac conseruandam esse: quemadmodum & in Gorgia, cùm reprehendit iniustam opinionem Calliclis, negligere eum ait Geometriam, hoc est, æquabilitatem ac mediocritatem. Imò ex vniuerso Platone constat, eum cõsultò ac libenter exempla Geometrica ad mores gubernatorum ac docentium alios accommodasse: & alicubi suauissimè ait, $\text{θεὸ} \text{ν} \text{ ἀεὶ} \text{ γεωμετρεῖν}$, hoc est, disponere omnia suauiter, & certissima lege vniuersam naturam gubernare, nihil per violentiam agere, sed suo ordine distribuere, continere, efficere, æstimare, iudicare singula.

Eodem modo, cùm dicit $\text{ἔσθ} \text{᾽} \text{ εἰς} \text{ τὴ} \text{ν} \text{ πόλιν} \text{ ἀγεωμᾶντ} \text{ῶ} \text{ν}$, certè ingenia intelligit docentium vel gubernantium alios, eaq; non ineptè ad mores accommodat, excludit à tractatione rerum grauissimarum, tum Diuinarum præcipuè Sanctionum eos,

num eos, qui vim earum non intelligunt, qui Rempub.
 externarum rationem non assequuntur, qui sine cognitione
 ac premeditatione, eorum, quæ euenire possunt, inæquali-
 ter eò, quo fert Iuuenilis impetus, ruunt, qui non obseruant,
 quo tempore agant, cum quibus, quid, quomodo agant,
 num sic agere expediat, an officiat, quorsum cōsilia aliorum
 contendant, sed ad suam ipsorum libidinem omnia profe-
 quuntur. Profectò si ad huius *ἀξιώματι* Platonici nor-
 mam instructus Scholam vestram accessisset Pappus, absti-
 nuisset, puto, ab hoc insano, ne dicam plerisque vestrūm de-
 trimentofo condemnandi cacoëthe, adeoq; tempori cessis-
 set, quod vnicū factio ipsius requirit, ac nisi cedat, opinione
 citius diffluet: sed & ea obseruasset, quæ tu ex Chrystomo
 in Antipappo tuo secundo affers, de moderandis in doctrina
 sententijs, & exercenda erga alios externos charitatis *μακρο-
 θυμία*, vtcunque *οἱ ὄντοι ἄσφικτίαι* pungantur: quod ipsum
 fanè & tibi, & Ecclesijs istis, quas in *ὑποθεσὶ* commemoras,
 imò & Gallis tuis exteris, quibus istic patrocinaris, & quos
 Pappus insidiosè notat, longè fuisset vtilius, subsidiumq; ad
 vtrasòe partes conciliandos futurum oppositissimum.

Nunc ista digladiandi rixandique dementia, quid effi-
 citis? Primò Academia dignitas ruit, deinde Magistratus
 autoritas laborat, tuus labascit: perit existimatio ea, quam
 habere debebatis, humanitatis, æquitatis, prudentiæ, *μακρο-
 θυμία*: vacillat & Pappi dignitas; & quod maximū est, ipsius
 Schmidelini CONCORDIA, tot sudoribus quæsita, apud
 pauculos pacta, à plerisque explosa, nomen amittit verita-
 tis, dilectionis, conciliationis fraternæ: vt nunc demum ve-
 rum esse comperiam, quod de hac ipsa CONCORDIA inge-
 niosè quidam hoc disticho nuper insinuauit:

Aut fabrum forceps, aut ars indocta fefellit,

ἔργον εὖ voluit cudere, fecit ἔργον.

D E S T U R M I I

Fateri certè coguntur prudentes, esse hanc Concordiæ formulam, quemadmodū ipsam quoq; Confessionem Augustanam *μῆλον ἔγιδ* : quam iactârint quidem, annis hucusque propemodum octo, Fabri cutores, neq; ad exitum tamen deduxerint, tanto tempore, in tanta agendi licentiâ, tam opportuna persuadendi quiduis occasione; foetum scilicet immaturum, ad cuius conceptum plerique nauseârint, ne quid dicam de partu, quem omnes hæctenus execrantur, exhibitant: tantum abest ut iam obstetricentur, hoc est, ut subscribant, commendent; nisi quos Maiorum suorum autoritas ad approbationem, visq; manifesta coëgit: de quibus hîc non est dicendi locus. **DE VM** Immortalem, si hoc non aduertitis, amentati; si negligitis stupidi estis. Sed neq; amens, neq; inops consilij, neq; stupidus tu es, Sturmii, qui in tempore præuidisti quidem Pappinianorum consiliorum turpitudinem, ac auertere conatus es, quæ manifesta cum nominis vestri ignominia, tum Scholæ iactura postea euenerunt. At verò beatiorem te, si in tempore auertisses, ne vel ad valuas affixæ, vel vsquam Theses Pappinianæ ex cathedra Argentoratensi defensæ fuissent. Sed circumuenit te Pappus, imò manifestè contempsit, qui Rectoris dignitate posthabita, te nihil minùs suspicante, ad publicationem suæ disputationis processit: alioquin vel centum Pappis, vel ducentis Schmidelinis, vel trecentis Marpachijs sat scio, te opposuisses; nec unquam passus fuisses, si benè te cognosco, Magistratum tuum tot studiosis adolescentibus, sed quid dico? vniuersæ ciuitati vestræ venerabilem, inusitata hac agendi temeritate contaminari.

Iam quid ad Censoriam Pappi maiestatem dicturi sunt, hac iam condemnati, quorum oculi in vestram præcipuè Scholam hæctenus fuerunt coniecti? qui fratres vos existimârunt, non hostes: vicinos, non disiunctos, amicos non
 lictos-

A N T I P A P P I S .

liētores! An non putas tu graue eos vulnus accepisse ex hoc Pappi tui imperato Anathemate? Cumq; ad propinquitatis officia, vestris praestanda, huc vsque propensi fuerint, tum pulcherrimam illam operarum mutuam *κοινωνίαν* vobis quàm intimè voluerint coniunctam: an tu putas, eos hac in re ita esse confirmatos, vt non retrocessurj sint, postquam vident, quibus sua quàm periculosè crediderint, quàm hostili odio Schola vestra aduersus eos, eorum Ecclesias, doctrinam, dicam & fortunas digladietur? quòd si contingat, vt recedant, vt vos deserant, ac hoctes habeant, quos amicos maluissent, an non Reipub. vestrę luctuosum, plerisq; etiam vestrum exitiosum hoc est futurum? Hic ego multa & consultò quidem premo, quæ tu prudēter perspicis, ac animaduertere me intelligis: nolo enim pericula exaggerare, quæ contētionibus istis generantur: Historiæ plenæ sunt, morosiora hominū ingenia (quale & Pappi est) Ecclesijs & communitati sæpè incommodasse: rursus moderatione voluntatum ac sententiarū Resp. præclarè esse conseruatas: quemadmodum apud Romanos Scipio sapienter fecisse legitur, quem cum non abduceret ambitio à moderatione, communi salutì optimè consuluit: contra flagitiosè Marius, qui cum vreretur gloria Syllæ, conatus est eum vi spoliare, & exercitu & prouincia: dumq; hoc cõgitat, patriam implicuit cruentissimo & luctuosissimo bello.

An verò non eodem modo Pappus vester? planè, dum nimirum agrè fert, esse alios præter ipsum, sua virtute confidentes, homines excellenti eruditione, rerumq; vsu instructos, vritur Thraso: & quia manifestè non potest, fraudulenter inuadit Ecclesias, quæ abs te nominantur; condemnandos dicitur omnes, ad quorum Institutionem, hæ ipsæ, tanquam ex putridis surculis infectæ arbores, ad hanc existimationis opinionem succreuerint: adimendam hanc opi-

D E S T Y R M I I

nionem esse isti hominum generi, nec cōcedendum, vt diu multumq; seipsis glorientur, exterminandos eos esse; eo fere modo, quo Magistratus furem exturbat (vtar enim magni Disputatoris Simili) laqueo puto, aut id genus charitate quadam Pappiana alia.

O durum carnificem, qui in viros se decuplo doctiores ac eminentiores, qui Lutheropappos iam dudum exploferunt & exterminârunt, imò in vniuersas eorū domos, Ecclesias, tanto odio debacchatur, vt suam fuorumq; salutem non nisi horum excisione constare sibi posse putet, neq; benebeateq; sese viuere posse arbitretur, nisi ad classicū ipsius vis protinus afferatur suo calculo condemnatis, & ad arbitrium voluntatis suæ omnia perturbentur.

Et hanc animi sui acerbitatem palliare nihilominus audet pulcherrimo illo titulo charitatis Christianæ Pappus, quasi verò charitas priuata vindictæ studiosa sit, & non potius μακροθυμία, patiens sit, benigna sit, omnia ferat, quemadmodum tu eam in Antipappo primo luculentius expressisti. Blanda sanè est charitatis appellatio, & nulli non grata mortalium: sed ad Pappinianā hanc charitatem, quis quæso toto animo ac corpore non cohorrescat? Similis est charitas Pappi, compræ & omni genere mundi sexus illius mulieri exornatæ & redimite, pigmentis etiam atque fūco coloratæ, quæ tamen & animo leui sit & impudico, & corpore morbis confectō, & occulta scœditate turpi. Non enim negari potest, quin Pappi CHARITATIVA ἐγκώμια insigniter ad oculum teneant: sed interea internam suæ libidinis scœditatem astute celat, & lapidem in sinu occultat, quem iacere cogitat in incautos vos, ac Magistratui hoc ipso in manus gladium porrigit, potestatemq; tradit, seuerè in secus sentientes animaduertendi.

Negare quidem conatur Pappus, se ad extrema hæc aspicere:

A N T I P A P P I S.

aspicere: & si quid deterius propter errores errantibus accidat, hoc per accidens, & κατὰ συμβεβηκός accidere dicitur. Sed impudenter negat: & præclare tu folio Antipappi tui primi 43. hunc ipsius fucum quem à Schmidelino mutatus est, euertis: & certum est, si accidens illud, quod constitutioni rei necessariò adhæreat: quæadmodum non potest homicidium condemnari, ut non homicidam quoque ipsum cõdemnes, non contra homicidium crimen intentari, ut non contra homicidam ipsum Magistratũ excites: sic nunquam poterit Pappus condemnare errorem, quin non errantes quoque ipsos Magistratui obijciat, quod si non vidit Pappus initio, ex te animaduertere poterat: si dissimulat improbus est, impius si ex contemptu rationem excutiat.

Miseros vos, qui docendi munus huic gloriosulo, ne quid dicam ex tuo animo durius, tam imprudenter credidistis. Quid enim ex hoc homine vel spei, vel lucri? Condemnat eos, quibus cum debebatis esse gratia proximè coniuncti. Quid efficit? animos videlicet vtrinque exacerbatur, partes inter se de nouo committit, Magistratum à socijs, socios à se inuicem, alios suspicionibus, alios simultatibus, alios seditionum vsurpatione distrahit, omnia vestra confundit, miscet, peruertit. Annon insignis istæ ac commemorabilis planè est charitas?

Fuerunt iam olim & ante hæc nostra tempora, non minus atq; hæc nostra ætate, variæ hominum separationes, congregationes innumere: sed vix vllus cõctus, tot discordijs, tot condemnationibus infamis fuit, atque hodie vestri sunt: quibus si cõiungas fatalem illam superiorum vestrorum calamitatem, Magistratum putæ vestrorum inter se inuidias, aut odia etiam manifesta, ecquonam, Sturm, modo tandem autoritas & maiestas vestrarum rerum erecta consistet? an non cogitare debebatis, nihil esse tam popolare,

D E S T R U M I

pulare, nihil tam multitudini vestræ salutare, quàm pacem, concordiam, & quietem, sine quibus nec obedientia apud vos vlla esse potest: nihil contra perniciosius vobis, quàm seditiones, & Imperiorum detrectationes, nihil exitiabilius, quàm Schmidelinos, Selnecceros, Pappos, cõdemnationũ & inde pœnarum variarum, & ex hisce rursus omnĩ propemodum miseriarum autores? sunt nimirum instar Ates illius Homericæ, dum validissimo corpore discursant, innumeras puincias, ciuitates, oppida, regna etiã integra magnis itineribus, ingenti sumptu peragrant, à fronte concordiam promittunt, à tergo verò nil nisi diffensiones perpetuas, nec vnquam hac ratione inter vos desituras, moliuntur. Cordatos vos, si & Litas illas Iouis filias excipere contingeret, quæ post tot annos tandem gratiam inter vos aliquam conciliarent, vel ad syncretisimum saltem cõnecterent, quos inuidia tam latè dispergit. Hac profectò animorum voluntatumq; vestrarum disiunctione, tam feruenti ac exitiabili condemnandi, exterminandi vos inuicem, ac beluino penitus inuadendi estu, quo modo, vel tacentibus nobis, quos Pontificios appellatis, sensim intereant, ac seipsis corruant Ecclesiæ vestræ, ipsi, vt putò, & quidem si sapitis, magno cum dolore, aspicientis, & non immeritò deploratis.

Huic igitur ferociæ Pappi quòd occurris, & dementiam reprimis, & auctoritatem Scholæ tuæ defendis, tempestiuè facis, vtinam quod meditaris, obtinere etiam possis, nedum apud hostem efficere. Condemnari is vult Ecclesias, vt appellat, externas. Quas, rogo? Hic tu candorem in Pappo non immeritò desideras, qui à θεῶν ad ὑπόθεσις nolit descendere, προσηγορίῃ sanè astutissima, nec apertè demonstrare, quas Ecclesias intelligat, & quasnam condemnare instituerit. Κεῖν ἄρ' ille quidem fraudulentam & callidam prætextit, quam abs te quidem puer olim accepit, sed non probè didicit, vt
suspi-

A N T I P A P P I S .

fuspicione se liberet; at verò vt maximè lubricus sit, occulta-
re tamē sese, aut inuolucere in tantum non potest, quin, sicuti
forex etiam non visus, nihilominus suo se prodit iudicio;
sic vaserrimi hominis cogitata & consilia, dictis, scriptis, cha-
racteribus, & quod tu addis, congressibus detegantur. Quis
ais, sic?

Nam dum ab Accusatoris subsellio, ad tribunal pratoris
subitò cōscendere, & illas tristes literas, apud Græcos Θ. apud *Littera Papi-
piniana.*
latinos C, apud Germanos **B** toties ingeminare, & pro di-
ctatoria sua maiestate detonando pronunciare tam sæpè au-
det: *θανατόμεν*, Condemnamus, **Wir Verdammen** / quis ex
primis horum verborum literis non apertè colligat, quos-
nam condemnet, nimirum non suæ fecis ministros, sed alios
nōnullos, Theodoros, puta, Caluinos, Cinglios, Capitones,
Vrsinos, Vezelios, Vermelios, &c. Et Ecclesias eas in vniuer-
sum omnes, quibus instituendis illi præfuerunt, Helueticas,
Anglicas, Gallicas, Phrysiarum, & quotquot has ipsas vbiuis
gentium sequuntur.

En tibi Pappi tui indolem, ad dolos quidem præclare
compositam, fraudibus ac astutijs oppleram; at verò, si non
ἀπὸ τοῦ ἀλλοῦ μὲν τὸ δέξιον τῆς ἐγχειρίδος comprehendas, arctissimo
nodo sic constrictam, vt elabi non possit, & ad Cabalæ scili-
cet abstrusæ illius suæ, mysteria, vel sponte sua deinceps ea,
quæ celare studuerat, euomat.

Huc cæca ambitio & gloriæ immensa cupiditas hunc
hominem præcipitat. Quis hunc apud vos non infami illi
Incendiario Herostrato comparauerit, qui cū obscurus &
inglorius viueret, vt nominis claritatem & memoriam im-
mortalem sibi compararet, pessimo apud suos facinore,
templum Dianæ longè amplissimum igne succendere non
dubitauit. Sic enim & Pappus vester cupiditate quadam
gloriæ insatiabili æstuans, vt vulgò celebrior habeatur Theo-
logiæ

D E S T Y R M I I

logiæ Doctor ac Censor, nouum ac funestum externis Ecclesijs incendium excitat, quo si posset, earum templis cladem & iniuriam non vulgarem esset illaturus.

Sed non maceret sese diu affligatiue multum Pappus hac condemnationis libidine: ineptè ac cum manifesta sui nominis gloriæque læsione ad hanc autoritatem aspirat, è qua iam olim, vnà cum suis, ab his etiam ipsis, quos hic condemnare instituit, magno multorum præstantissimorum viro- rum consensu turbatum, deiectum, procalcatum esse no- uimus. Condemnare vult bellus Mitio Cinglianos, Caluini- prostrauit, Pappum & Lutherum, vtrique horum Ecclesiæ nomen, Iudicandi autoritatem, veritatisque opinionem ademit: è Scholis templisque suis eiecit. Vbi verò hoc factum est? Quasi verò ignorare hoc possit Pappus, quod in uicinia, concordia ac cõsentiente plurimorum, principum etiã viro- rum voluntate apertè, gloriôsè, audacter gestum est. Heidel- bergæ, aio, hoc accidit: ex Academia fulmen hoc in ipsos e- missum est, professores fuerunt, à Caluini placitis dependē- tes, qui damnatam capite eorum doctrinam procul è Rep. sua expulerunt. Negat Pappus: en annales temporum, en le- gem Academia, Professorum expressam: Lutheri, inquit, & Brentij Cathechismi extra Ecclesiam eijciantur, & EORVM SCRIPTA NVLLAM HABEANT AVTORITATEM. An non hoc est condemnare, ac veritatis opinionem Pappo proli, & patri potatori M. Luthero adimere? Quid vult am- plius? Hoc decreto non Luthero solùm, sed ipsi quoque Con- fessione Augustanæ omnis autoritas præcisa est, nisi Cate- chesin istorum capitum aliam ac diuersam à Confessione ces- se vel fuisse dicant, quod equidem dicturos non opinor. Sed à quibus præcisa est? libenter enim repeto: ab his, inquam ipsis, vt dixi, quos Pappus thesibus ac declamatiunculis suis iugulare,

iugulare, & Magistratui puniendos, multandos abijcere cogitat. Possent & Tigurinorū aliorumq; eius farinae hominum censuras aduersus Lutherum, huiusq; discipulos, in medium afferre, sed nolo vt sermocinatio hæc mea Epistolæ modum excedat. Dabitur aliàs, si necesse fuerit, hæc commemorandi, ac discutiendi locus.

Quid tu nunc ad hæc Sturmi? an non Plagiarium dicas Pappum, qui dum alios ferire studet, ipse vapulat, & ^{ὡς κέρκωρε} proijcitur, qui prior Iudices istos condemnare, ac ad tristissimarum animum istarum prædam destinare cogitat. *Non Jesuita*
opendit potherm
Je suis
 Obsecro te, quid tu iudicas? Imò, ais, quid tu? Dicam liberè: abyssus, aio, abyssum inuocat: Cingliani Lutheranos, hæretici hæreticos produunt, & hæreticus Pappus hæreticos istos condemnat. Nolo, Sturmi, putes, hæc abs me pronunciar, ex meis: malim ego de hominibus istis longè proferre præstantiora: ex illorum me ego ore loquor, qui scriptis publicis hac sese ignominia nota ipsos contaminârunt: quos ego nomino, tales seipfos mutua eorum condemârunt factiones.

Quanq; non hîc solùm, verum multis iam annis ante, ac quidem statim sub initium dogmatis Lutherici, talia fulmina excepta fuère: quemadmodum testantur historiae nostri temporis.

Nam simul atque lugubre illud Euangelium suum LUTHERVS promulgare cœpit, statim ad internecionis fulmen processerunt alij complures, ac arma contra eum arripuerunt Patimontanus, Carolstadius, Cinglius, Müntzerus, Bullingerus, & tot confessionum scriptores alij, qui in Schola ipsius edocti, ab eo secessionem fecerūt; nec quisquam inter eos fuit; qui Lutherum non execraretur, ac pro hæretico, ac mendaciorum Magistro habendum affirmaret, quod ex scriptis eorum vtrinque editis liquidò apparet. Sic solet nimi-

D E S T U R M I

rum contentionis Spiritus, ipsos etiam cōtentionum Magistros, secessione facta, ad odia plusquam Vatiniana, rixas maledicta impellere: quod te, Sturm, velim, quàm prudentissimè considerare.

Capit. 6.

Ipsenōsti, quid de Ecclesia CHRISTI testetur scriptura, qua confidimus: esse videlicet eam terribilem, ut castrorum aciem ordinatam: at verò isti Babylonem ex ea efficere cogitârunt, in qua nihil ordine geratur, nullus in re aliqua seruetur vsus: sed omnia incerta sint, ac perturbata. Tale spectaculum Heroës isti, hui quàm strenui Gigâtes nostro hoc seculo exhibuerūt, exhibentq̃; quotidie, dum Lutherus suam Ecclesiam defendendo, eōdemnat Cinglium, & Cinglius condemnat Lutherum, eamq̃; ad se pertinere affirmat Rottmannus, & contra sentit Münzerus, atque in suo cœtu habitare putat Sponsam CHRISTI Schmidelinus, negat Beza: ac vicissim is suos Ecclesiam vocat, & reclamatur cum Vvestphalo Ilyricus: ac iura Ecclesiæ suæ esse scribit Brenzius, & repugnat cum Bullingero Calvinus. Quid pluribus opus est? Sicut Philosophi olim, licet omnes varia sentirent, & multas in sectas essent diuisi, quarum vnaquæque alias euerteret, ut se suaq̃; confirmaret, ac se ipsas ciuili prope modum bello conficerent, singuli tamen se sapere, & alias desipere, atq̃; ab arce sapientiæ procul abesse afferuerunt: Ita isti, cum sic se inuicem dissensionibus intestinis iugulant, nemo tamen alteri cedit, sed ut alias tollat, suam quisq̃; factionem tutatur, eamq̃; CHRISTI populum, sed falsò iactat, aduersantes Satanæ tradit, ac sempiternis gehennæ cruciatibus mancipat. Quid hoc monstri est! an non hoc plus est, quàm condemnare.

Lamentaris puto, dum hæc cogitas, ac aduertis pro prudentia tua, religionem istam hac voluntatum disunionem non posse non perire: Sed illud magis deplorare debes,

A N T I P A P P I S.

bes, Sturmi, cuius oculi vel naturâ stillant lachrymas, quod hoc diffensionis malum eò vsque apud istos inualuit, vt vix vllam medicinam admittat. Ad sunt testes: omnia clara, euidencia, certa. Nam tamen si pax non semel & tentata & facta sit, nihil tamen subsecutum est aliud, quàm quod paucis annis interiectis, prælia illa concertationum ac condemnationum vestrarum, vel ex leuissima vnus aut alterius Saxonis vmbra, vel de dolati (parce verbo) fabri, acerbè inter vos recruduerunt, vt pax ipsa illa, magis ad renouandum bellum, quàm concordiam conseruandam videretur instituta. Sic nimirum, quemadmodum & beluis, rixatoribus istis contingit: quæ licet à natura feroces sint, quiescunt tamen illesæ: stimulis tamen agitata sæuiùs furere consueuerunt, & precibus in suam aliorumq; perniciem ferri.

O deploranda diuersarum religionum capita, & ad Garamantas vsque releganda, qui verè, dum sese colligere iactitant, dispergunt: Itané (vt cum S. Bernhardo eos alloquar) de monte abscissum sine manibus, montem factum, & opplentem mundum vniuersum, CHRISTVM videlicet, DEI filium vestris inclusum esse antris singuli creditis? Quor enim iam cum dissidiorum capitibus, non tecum, Sturmi; Eumne vos DEVM existimatis, qui tantis scissionibus & diffensionibus intestinis delectetur? An non is ad nauseam vsque vobis inculcat in sacris literis, gratum imprimis, atque incundum sibi esse, vt qui nomen ipsius sanctificare cupiunt, vnum incolant Ecclesiæ domicilium, idem omnes sentiant, nequaquam verò diuisum sibi CHRISTVM imaginentur. Charitatemne, ô mi Sturmi, quæras tu, apud eos, qui sibi ipsis facti sunt decies heretici, neque vlla Spiritus dulcedine connectuntur? Qui se ipsos non diligunt, an tu putas alios diligere, & ad charitatem instruere posse? Ecclesiamne quæres apud eos, quorum si quemq; roges, ubi-

Serm. 66. in
Cant.

1. Cor. 13.

D E S T Y R M I I

nam ea sit, id tantum audies, quod singulis placet, qui nunquam τὸ ἐν, τὸ ἅπασιν, totum videlicet CHRISTI corpus mysticum, sed suam quisque partem demonstrant, ac coaxant ferè ranarum instar: ecce hinc est CHRISTVS, ecce illic: hinc vita, illic mors: hinc salus, illic condemnatio, hinc viues, illic exantheraberis.

Tu verò caue, Sturm, ne vllam eorum verbis fidem vnquam adhibeas: aut si quid tale haecenus passus es, per canos illos tuos, qui te de sempiternitate commonefaciunt hilariter abijce. Nam cum suam singuli partem pro Ecclesiae constitutione tibi ostendunt, tum palam mentiuntur, & aduersantur ei, qui dixit, Ecclesiam suam, non in aliqua orbis parte, vel à Pappo, vel à Beza, vel à Caluino constituendam, sed toto terrarum orbe diffundendam & propagandam esse. Quod dum celant te, & suo te modo inescare sperant singuli, en tibi fructus Cathedrae istius: quos obseruare debes: fructus tales, inquam, quorum acerbitas non eorum modò, qui eos comederunt, sed etiam eorum, qui nunquam gustarunt, dentes stupidos haecenus reddunt. Quid, dico, profert vniuersa illa cohors, quàm rixas, dissensiones, sectas, contradictiones linguarum, vt sancti vatis verba vsurpem, quas qui non declinauerit, quanto maximo possit studio, fieri nequit, vt caput CHRISTVM cum Simone illo vetulo & iam sepeliendo obtineat, ex quo totum corpus compaetum, & connexum per omnem iuncturam subministratio- nis corporis, secundum operationem, in mensuram cuiusq; membri augmentum facit, in aedificationem sui, in CHARITATE? Quid, iterum dico, moliuntur hi lupi vespertini aliud, quàm vt dilaniet vltimis pascuis reseruatam gregem, ac vt efficiant, ne CHRISTI Ecclesia, quae est terra viuentium, vnus labij sit, & ne idem atq; vnum omnes & sentiant & loquantur.

Ahor. 1.

Psal. 30.

Ego

A N T I P A P P I S.

Ego verò sic existimo, DEI singulari beneficio ac providentia erga suos, quos amat, factum esse, vt qui hac atate ab Ecclesia sese vltro præsciderunt, & eam diuidere conantur; ij ipsi quoq; varijs se iam dissensionibus & opinionibus lacerent, & tantum non conficiant, vt appareat, efficacem fuisse, esseq; adhuc hodie, vocem illā, quæ quotidie ex ipsius Ecclesiæ voto interpellat: Præcipita Domine, diuide linguas eorum. Diuisit profectò immortalis DEVS linguas eorum horribilem in modum, & permisit, vt turris ista Babelis tam altè progredere, vt appareret, eorum terram non esse vnus labij, non eādē eos tueri doctrinam, sed tot apud eos esse sententias, quod capita: tot fides, quot voluntates: tot doctrinas, quot mores: tot causas blasphemiarum, quot vitia, tot condemnationes, quot hostes. Vtinam obseruarent tandem, quod dicit Hoseas: diuisum est cor eorum, nunc interibunt. Terr. de pres.
Psalm. 54.
Hof. 10.

Ac interijissent forsitan iam olim, nisi quorundam ambitio & auaritia, ἡ πλιπρωνη τις τῆς πνεως, ἡ τῶν κατὰ πίσιν, illud impediisset. Quàm verò profunda salutis suæ obliuione capiuntur, qui sic faciunt? Quid his ipsis miserabilius? Itané mentis suæ oculis capti sunt, vt non perpendant, Ecclesiam esse vnam, indiuisam, hortum conclusum, ad quem aditus prophanis & vnitatem minus curantibus patere non possit? Vtinam iterum, iterumq; aio vtinam, intelligant solum, Ecclesiam, si in Lutheri antro domicilium habeat, apud Calvinum esse non posse, & si inter Theodoristas vel Cinglianos locus ei sit, nec apud Lutherum, Marpachium, vel Pappum quæri debere: deq; reliquis errorum Magistris, horumq; discipulis idem statuendum esse: quando illud vsu comprobatum est, nulla eos doctrinæ concordia, nullo fraternitatis vinculo, nulla charitatis κοινωνία contineri, sed tam grauib; inter se ipsos dissidijs separari, quàm ea sunt,

qui-

D E S T U R M I

quibus dissident à nobis, qui DE I beneficio & Catholici sumus, & habemur, & vocamur.

Hosce inquam, Sturmi, animorum euerfores caue, ac in id incumbere sedulo, vt, si saluas partes illas esse velis, in tempestiuæ illæ hominū à religione exorbitantium inter se condemnationes, tua non nihil autoritate accedente, ruant, quarum neutri parti vllum ius competit. Quid enim Iuris Pappo in Theodoros, Cinglianos, Caluinistas? nihil penitus. Quid vicissim hisce in ipsum huicq; coniuictos? nihil. Quo ergo iure concurrunt, & se inuicem condemnant, & ad laqueum præparant, nondum ad tribunal sedente eo, cuius est, eiuscemodi fluctus, autoresq; eorum, ut ac potestate sua comescere? nisi quòd hæc condemnandi libido hominum Hereticorum propria est, ac in tantum quidem propria, vt si signa alia desint, hoc vnico certè, à legitimo ac VNO, nec VNO saltem, sed verè ac radicitus etiam in pietate fideq; VNITO DE I grege separari, ac dinosci queant.

Sed non potes tamen tu, Sturmi, interea, dum hæc ego dico, vel tu contra ipsum Pappum, eiusq; condemnandi alios affectationem dimicas, non, inquã potes, omnem iudicandi ac condemnandi potestatem religioni Christianæ adimere, multò verò minus illud dicere, cuius in sua fide credendum esse, ac ob id dissentientes à VERO, quod teste Apostolo, VNVM esse debet, suæ libidini relinquendos, nec vlla Censuræ Ecclesiasticæ nota percutiendos. Iudicandi enim autoritas, & condemnandi malè sentientes potestas, perpetuò penes eos fuit, ad quos pertinuit Thesauri Evangelici depositum, vt videlicet illibatum ac illæsum conseruetur, ac non obijceretur cuiusuis tyrannidi.

Negas tu hoc: en tibi demonstratione oculari innixam rationem. Quæro ex te, qua potissimum ratione conseruata à tot seculis est, vel fuit, Christi Respub. ne vel ex Arrij, vel Dona-

A N T I P A P P I S.

Donati, vel Macedonij, vel Berengarij, vel aliorū hominum perditissimorum labe contaminaretur, sed permaneret illibata illa sponsa dilecti sui, inque huius sinu, hoc est, placitis, institutione, doctrina, perpetuò ac tutò, spe charitateque firmata quiesceret? Hac profectò vnica autoritate iudicationis & condemnationis, nec tu potes fateri, velis, nolis, aliud. Etenim quàm primùm ad gloriam DEI nostri obfusandam, splendoremque Ecclesiæ perturbandum vel euertendum, hominum istorum partes progredierentur, statim hæc ipsa eorum autoritas in promptu fuit, penes quos idem depositum custodiendum asseruabatur, nimirum τὸ καθόλου, quod vt asseruet, quod semel accepit, sic extinxit Anathemate suo, quicquid veritati Catholicæ vsquam aduersaretur. Ergo, quemadmodum hæreticis ac pseudodoctoribus mūdus vix vnquam caruit: sic nec Ecclesia potestate hac vnquam fuit destituta, sed subsidio hoc eos præclare semper vicit, oppressit, vt hac methodo propemodum vnica, vel memoria etiam istorum, vt sic dicam, Partiariorum, qui à corpore τῶ καθόλου se se amputauerūt sempiterna obliuione depierit.

Sed quis tamen ex eo potissimum iudicauit, condemnauit secus docentes, quàm Ecclesiæ regula præ se ferebat? Immortalis nimirum DEVS noster, gladio verbi oris sui, & potestate hac, quam in quibusdam legitimè eò vocatis, instituit, communicata cum eis nonnulla honoris sui portione. Et qui sunt demum isti? Ipse verò tu hoc, Sturmi, ex Sadoleti olim tui, Bembiq; humanissimis ad teliteris scire debebas, etiam tacente me: sed tamen repetam libenter in honorem nominis tui, quod viri tanti, tam præclara orbis & vrbis lumina tuæ personæ detulerunt: est Papa Romanus CHRISTI Vicarius, successor Petri, supremas τῶ καθόλου ἡγεμόν. dux, pastor: ac qui ad consilium tanti principis adhibentur, horum hoc munus proprium est.

D

Hic

DE STURMI

Hic ego modestiam in te requiram, ac gravitatem in-ponderando hoc sermone meo, dignam virtute tua, senio, prudentia tua. Neq; enim ad ampliorem huius rei demon-strationem Epistolam hanc suscepi: & in promptu, inque tabulas ac historias relata esse nōsti, Christiani orbis Conci-lia, quæ fidem faciunt verbis meis, tametsi nonnulli recla-ment: Concilia inquam, historiæ scriptorum fide probata, consensus omniū publicus, consuetudo sanctissimorum pa-trum, & quid non? omnia hæc expressè, inquam, testantur, ita sese rem, quem admodum dico penitus habere.

Quid verò de scriptura? neque illa me dēstituit, Stur-mi. An verò tu ignorare potes, quod ad pontificem dixit **CHRISTVS**: quicquid ligaueris in terris, ligatum erit & in cœlis; quid verò est ligare, nunquid iudicare, condemnare? certè sic est. Ad quem Pappum, Bezam, Calvinum vnquam sic dixit? Neque verò de externa ac ciuili condemnatione lo-quitur **CHRISTVS**, sed de falsorum etiam Christianorum, impiarumque hæresum oppressione, quam subintelligit, vt hoc nimirum pastore, hoc iudice, grex immunis sit, à pe-ffilente alienarum opinionum contagio. Ergo pontifici hæc autoritas incumbit, tanquam primo corporis **CHRISTI** in hac terra militantis pastori: non secus, atque Petro eadem cura omniū primo commissā fuit, supremo nimirum eius-dem corporis præposito: non secus atque eadem à succes-soribus per tot secula fuit vsurpata: non secus, atq; demon-strare etiam hi ipsi possunt, si opus sit, potestatem hanc supre-mo huic ordini ex præscripto ipsius **CHRISTI**, ac perpetuo Ecclesiæ vsu imprimis competere.

Aduerte hæc Sturmi, quæ breuissime attingo solūm non explico: quæ, si velis, scire potes: si quid Pappus habet, quod contra obijciat, ausit: sin nolis tu, nec habeat Pappus, quod dicat, permittite quæso vtrinque vobis, in eadem Scho-
la ca-

A N T I P A P P I E.

la cathedraq; docentibus, persuaderi, vt credatis, horum esse vt iudicent: vestrum, vt iudicio pareatis, officium. Sed obstrepunt nihilominus alij, & non ἐκ τῶν πατρῶων, sed huius vnus Pappi ore contendunt, nihil tale Petro datum, ne quid dicam de Pontifice.

Videamus igitur, vt sine contumacia refellam, quod hi contumaciter asserunt. Evangelia clara, perspicua sunt: vt ab omnibus etiam sine interprete intelligi possint, cum ad omnium salutem faciant. Caueamus ergo tenebras Diuinæ huic luci offundere, nubibus solam obfuscare, sed mera verba accipiamus. Petebat à discipulis Dominus, quem filium hominis crederent: respondit vnus Petrus, qui profectò non respòdisset, nisi habitus inter eos fuisset primus, quem admodum Chrysostomus animaduertit: nam in alijs, nec Andreas, nec Philippus, nec Thomas edentuli erant, sed audacter vel quærebant, vel respondebant interrogati. Hic in re vtiq; ardua interrogati sunt plures: imò omnes: respondit vnus Petrus, & Domini sui gloriam non minus gloriôsè quàm audacter confessus est. Promisit ergo ei CHRISTVS vicissim quasi τὸ ἀντὶδωξοῦ pro hactâta confessionis fiducia; & cum promississet, donauit etiam mox, clauas nimirum non cœli, sed cœlorum, quod nulli Apostolorum alij contrigisse memini. Nam aut simplicitatem Euangelij peruerteret Pappus, aut impropriū fatebitur sermonem Domini. Audi verba: TIBI: quis erat? Petro scil. D A B O clauas regni cœlorum, non cœli: non pari ratione vobis omnibus. Si id voluisset Dominus, anné defutura illi erant verba? Non opinor. Et quicquid ligaueris, erit ligatum, &c. Nodum in scirpo querit Pappus: vult né audire Dominū soli Petro præ ceteris loquentem? Quid est verò, quod tantum dictatorem latere queat? nisi fortè ea ipsius animo officiūt, quæ τὸ ἀντὶδωξοῦ ipsum videre non permittunt, ira, inuidia, ambitio, dum

D E S T U R M I I

alius esse, haberi alius cupit. Verba sunt ad Petrum solum: Petre amas me, & plus quàm hi? respondit: tu scis, quia amo te: pasce ergo, pasce secundò, pasce tertio oues meas. Quid hoc est Sturmi? quem ex Apostolis vnquam de re eadem toties interrogauit? qui ter vnquam respondit? mira est ter interrogantis vis, mira ter respondentis fides. Quis igitur est, qui dubitare queat, tanquam primo pastori PETRO, hanc impios videlicet hæresion propagatores ligandi, condemnandi, eijciendi, facultatem deberi.

Sed fortè alijs etiam Apostolis dixit: PETRE, rogauit pro TE, ne deficiat FIDES TVA, & TV confirma fratres tuos. Solum Petrum certè allocutus est his verbis, tanquam summum futurum, & fortissimum in extremis ac desperatis rebus, dubijs & afflictis, aliorum Ducem, cui gubernationis ratio præcipuè competeret.

Iam si bonus vir est Pappus, perspicuè respondeat mihi: derelicturus terras Dominus, & in cœlum ascensurus, vtrum huius Petri successorem, Vicarium in terris vnum vel plures reliquerit. Absurdum est, si dixerit nullum: & DEVM caput in terris Ecclesiæ & hominum, sine homine esse velit. Scimus orbis, cœli, terre Dominū esse immortalem DEVM. Sed num post se alios nullos reliquit orbis Rectores? annon hominibus hominem præesse voluit? Si dicat, instituisse eum plures: apagesis. num beluam multorum capitum putat voluisse esse Ecclesiam suam DEVM? & interea, omnia quæ bene se habent, & rectè disposita sunt, ad vnum referri: orbem ad vnum DEVM, diem ad solem, noctem ad lunam, exercitum ad Ducem, nauem ad Rectorem, nec deesse animalibus quoq;, auib; aut etiam minutulis illis formicis caput vnum: solam Ecclesiam homine vno, Rectore vno, arbitro vno carere?

Sed nihil refert: relinquamus testimonia, quæ me ta-
men

A N T I P A P P I S .

men nondum deseruerunt: sola ratione vsurpatæ à DEO
 consuetudinis ostendi potest, inter Ecclesiæ Doctores, non
 nuper natos (hi enim imperium omne detrectant) sed ex
 antiquo autoritate sua confidentes, aliquem iure Diuino
 eminentiorem cæteris esse oportere, cuius sit hanc iudicij
 ac condemnationis censuram vsurpare ac administrare. Ita
 enim consentaneum est, vt DEVS, qui synagogæ olim vnum
 atq; summum præfecit pontificem, cuius arbitrium in re
 dubia disceptationis voluit esse finem, vt morte etiam ple- Deuter. 17.
 ctendum decerneret, per superbiam summo pontifici non
 obedientem, multò magis etiam nunc suæ prouiderit Ec-
 clesiæ, cum reuera nõ minùs iã sit vnus arbitriũ, necessariũ,
 quàm fuerit olim, in tot capita, factiones, partes dissecto vni-
 us CHRISTI corpore ac nomine. Quò non videremus rem
 Christianam iam dudum inter tot hæreses ac schismata pro-
 tractam, nisi vnus autoritas controuersijs omnibus præua-
 luisset, ab ouibus segregasset hædos, ac fratres credentes in do-
 mini autoritate sua confirmasset? Aut quem disceptatio-
 num finem pollicebimini vobis etiammet ipsis, Sturm, vbi
 omnibus par relinquitur definiendi, condemnandi, iudi-
 candiq; potestas? An non ipse ordo naturæ tale quid, hoc est,
 autoritatis in vno præminentiam exposcit? Quid schola
 sine Rectore? quid domus sine patre familiâs? Quid ciuitas
 sine præside? quid regnum sine rege? confusio, dissidium,
 horror, & traxia in omnibus. Omne videlicet regnum in se di-
 uisum, hoc est, suis gradibus ac geometrica sua proportione Luc. 11.
 non constans, desolabitur. Rursus, quid Rector sine potesta-
 te? quid pater familiâs sine iudicandi, ac fontes domo expel-
 lendi autoritate? quid præses in ciuitate sine licitore? quid Iu-
 dex sine carnifice? quid rex sine imperio? Non ἀταξίαν solum
 pariet, hæc impotentia, sed nescio quam etiam horribilem
 quiduis audendi licentiam, contumaciam. Et putat Pappus,

D E S T R U M I I

suam Ecclesiae CHRISTI potestatem ac auctoritatem, quae licet spiritualis sit, tamen non τὸ θεοειδὸν solum, verum etiam τὸ κοινὸν αὐτῶν ex institutoris sui voluntate accepit, esse ademptam? Noli ad pistrinum ablegare Ecclesiam. Doctrinam ea à Sponso coelestem accepit, hanc tuetur, custodit: leges ad conseruandam eam accuratè præscribit, obseruantes harum amat, negligentes punit, iudicat, contumaces condemnat, è coetupiarum ouium eiicit, à corpore CHRISTI abscindit:

*d. August. Epi.
50. ad Bonifa.
com.*

*Epist. 98. propè
initium: In-
nocentio Papæ.*

*Epist. 157. ad
Optatū. Item
de peccato O-
rig. contr. Pel.
& Celest. c. 6.
7. 21.*

*Et contr. duas
Epist. Pela. lib.
2. cap. 7.*

*Posidonius in
vita August.
cap. 18.*

*August. Epi.
93. Innoc. Pap.
ad Concil. Mi-
leuit. et lib. 2.*

Retract. ca. 50.

vel voce multorum, idem tamen sentientium, quod sit in concilijs, vel vnius Pontificis, cui ius hoc antiquitus collatum adhuc suppetit. An Pappus hoc inficiabitur?

Sed quid opus est longa laboriosaq; commemoratio-
ne rei euidentissimæ, vbi totius Christiani seculi edocemur
gestis: à nullo enim vnquam post Apostolos vniuersalis Ec-
clesiæ negotia, statuendo, definiendo, iudicando, dicam &
condemnando, tractata legimus, præter Roman. Pontif. sed
nec aliam pro superiori Magistratu suo in terris vnquam
agnouit Ecclesia, præter hunc: quod perq; facilè mihi esset,
ex S. P. P. scriptis liquidò conuincere, nisi breuitatis studium
me cohiberet.

Spumet hîc licet Aper ille tuus, scholam tuam deuā-
stans, frendeat, & ex ira dentes concutiat, omnia agat pro li-
bidine sua, minitetur, misceat ad s v m morem ima profun-
dandis: sic nihilominus ab antiquitate confirmatum est, vt si
quis de hoc aliter sentiret, quàm à maioribus nostris decre-
tum esset, & vsu ab imp. Concilijs, sacerdotibus confirma-
tum, impunè omnium quasi telis obrueretur, ne vnius culpa,
concitata DEI ira omnes poena afficeret. Etenim in hisce
DEVS, impietatem: in alijs, quòd rebelles huic Magistratui ac
refractories patiuntur, negligentiam vlciscitur, quemadmo-
dum testantur exempla: hinc vltra quàm dici aut deplora-
ri satis queat, non iam dicam Ecclesiæ, sed ipsius etiam im-
perij

A N T I P A P P I S .

perij hostes indies magis magisq; crescunt, eorumq; firmatur robur, dum ad præscriptum sanctissimarum legum, ac ad auctoritatem vtriusq; Magistratus, pseudodoctores illi mature satis non coërcentur.

Proh leuitatem gentis nostræ, apud quam plus vnus aut alterius Apostata opinio, quàm maiorū probitas, quàm omnium Doctorū consensus, quàm Ecclesiæ auctoritas, quàm CHRISTI mandata, quàm tot seculis totq; populis approbata sub Pontifice piè viuendi cōsuetudo valuiffè videatur. O calamitatem omnium voce deplorandam, in Germania tantū contumaciæ hostilitatisq; erga Sanctum hunc Magistratū nuper inualuiffè, in religiosa inquā Germania nostra, cuius officium paulò ante erat, religionem sedemq; Romanam, Apostolicam, & in ea summum, CHRISTI auctoritate, in his terris præsidem, cū armis, tū consilijs defendere. Videte, qui hanc potestatem Rom. sedi negatis, videte inquam, ne dum dignitatem Rom. Pontif. oppugnatis, dignitatem Rom. imperij expugnetis. Non certè amplius imminetis pontifici: hic magna ex parte minas vestras iam euasit, DEI protectione tutus: sed imperatori imminetis, imminetis principibus, imminetis Imperio. Vnde enim nobis imperium? vnde principibus eligendi summum Imperatorem potestas? quis est rerum nostrarum tam impetitus, qui hæc in Rom. pontificem non referat? iam si rogem, Roman. pontifex, estne summus pontifex? caue dicas Sturmi, non esse. Nam mox interrogabo ego te, quo pacto Imperator, Imperator; & Electores Electores erunt, si Romanus summus pontifex non est? Ita est connexa vtriusq; partis causa, vt ytramque aut damnare, aut absolvere necesse sit.

Hic te collige, Sturmi, & artende quid facias, quò rapiaris, & ad hunc Magistratum Ecclesiasticum, à quo discessisti, & te, & lites rixasque tuas, & Pappos tuos, &

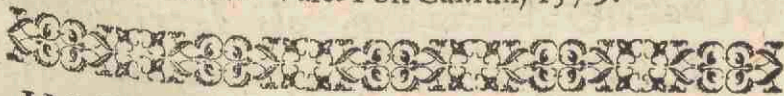
D E S T U R M I I

Marpachios, & quicquid discordiæ inter vos enatum est, rursus compara: hinc iudicij dexteritatē, & veritatis præstantiam hauri: lacunas illas desere, quæ inficiunt non refocillant. Natus es parentibus Christianis, Orthodoxis, sanctis Ecclesiæ legibus olim adoleuisti: CHRISTVM igitur atque orthodoxos complectere. Adolescens factus, locutus es vt adolescens, deprecare Dominū, vt errata iuuentutis tuę expungat: nunc consenuisti, fac quod senem decet, canos tuos non annis, sed maturitate intellectus pondera. Fecisti quid iratus, non tu, sed iratus fecit: si disputando in scholis tuis aliquid deuium dixisti, contra hunc Magistratum acerbius depugnasti: non semper vera afferunt in medium, de rebus in schola differentes. Lapsus es: homo es: *παλινοδία* age. Effice tandem Sturmī, vt neq; germani nos neq; Itali illi tui amantissimi negare possint, te non disertū tantū, sed eloquentē etiā. Prægnās es linguarū cognitione, fateor: sed caue, ne dum in tot linguis advena & hospes es, in nulla ciuis sis. Dissuade quæso oratione tua, quātū te persuasisse putas. Cōcilia te religioni, redde te nobis, Sturmī. Nam furentis est, non prudentis, solū velle sapere: putasné ingenio aut doctrina omnes, qui sub obedicitia Magistratus istius, & in hac lege nostra vixere, aut viuunt, vnum te excellere, & te solū sapere, cum alij insaniant. Ipse insanis profectō, si id credis. Sed sapiēs tūm primū, cum Ecclesiam matrem tui amantissimam audieris: Pappos & alios qui sunt *κατὰ μέγην*, abieceris, τὸ καθόλου ampletoris fueris. Huc te Saluatoris nostri præceptum compellit, auctoritas instigat, benignitas prouocat, trahit immensus amor, ne moriturus aliquando, quemadmodum Euangelij verba sonant, pro publicano & Ethnico non habearis solū, si repugnans, verū penitus etiam condemnēris, non à Pappo, à quo, nec immeritō quidem, condemnationem nullam fers; sed ab immortali D E O, cuius tribunal arctissimumque iudicium nullo modo excuties.

Vnum

A N T I P A P P I S.

Vnum tandem abste peto, Sturm, vt videas, ne dum
& Lutheranos & Caluinistas amicos quaris, interea accidat
tibi, quod de neutralibus, vt vulgò nominantur, seu medijs
Aristoteles annotauit, vt sicut qui in medijs ædibus habi-
tant, ab imo infumèris, desuper autem sordibus defluentibus
commaculèris. Vale. Post Cal. Iulij 1579.

IN TRES CONIVRATOS HO-
STES ACADEMIÆ WITEBERGEN.

IOAN. MAIOR D. IO-
ACHIMVS.

*Res fraudum artifices, in nos tria cri-
mina spargunt, (Cyclops.*

Flaccius, Arctõus scurra, vagusq;

Isq; Euangelij quòd sit descriptio falsò

Flaccius
Illiricus.

Tradita, Brettia de vatis ab ore refert.

Tanquam nos ratio doctrina fugerit eius,

Per quam Pontificis fugimus ante iugum.

Alter ait: notha nos legere Exemplaria sacra:

Frid. Cele-
stinus.

Obijcis huic ludo grande, sceleste, scelus.

Si nothus est codex, solidi nihil inde probatum,

Uangionum quãdo cœtus in vrbe fuit. (est,

Tertius, integrũ CHRISTVM negat ore doceri:

Iacobus
Schmide-
linus.

Nostri fides falsò nititur ergo DEO?

D 5 Et

Et sic detrudi sub tartara nigra necesse est,
 Qui summū hīc obeunt, aut qui obiēre diem?
 Hac, Auguste, tuo tollenda calumnia iure est,
 Namq; Papam hæc armant crimina
 teq; premunt.
 O Cucule, & Mæchi duo, vobis dicere crimen.
 Et facere eiusdem est relligionis opus.

Hæc amica inquisitio seu examinatio
 Reuerendi ac Clarissimi D. Docto-
 ris IACOBI RABVS nihil continet
 Orthodoxæ religioni contrarium;
 Ideoque tutò imprimi potest, ita li-
 benter testorego

OTHO EISENREICH So-
 cietatis IESV, S.S. Theolog. Pro-
 fessor ordinarius, eiusdemq; facul-
 tatis pro tempore Decanus.

